

קנמון וונגולי הם תבלינים (כן כתוב בספר "שביתת השבת" מלאכת בישול הערה ע'), כי לא הכניסו אותם למים החמים בכדי לבשלם, שאין הם מאכל בפני עצמו ואין לנו עניין לבשלם, וכל עניינם הוא רק ליתן טעם בקדורה.

אבל כאשר שמים סוכר או מלח בקדורה, הרי הסוכר הוא מאכל חשוב בפני עצמו, והוא דבר עיקרי במזון האדם ומרכיב חשוב מצד עצמו במאכלים שונים. (וכפי שראויים בפועל שכasher מישחו חוליה לע"ע שאינו יכול לאכול, ונוחנים לו "אין פוזה" ובתוכה מי סוכר, שהוא בין הדברים הכחיעים לקיום האדם). וכששים את הסוכר בקדורה, הכוונה היא שיתעורר בקדורה יפה יפה ויהיה חלק מהמאכל. כלומר, שאף שהסוכר בא למתוך הקדרה, אבל הרי זה כמו שמים בתבשיל ירקות שונים שביחד עם זה שנוחנים טעם הרי הם חלק מה התבשיל עצמו. וכך מלח שאנו שבא ליתן טעם בקדורה מכל מקום מפורש בגמרא (בל"ב) ד"מלח אינו כתבלין", ולא כמו שביאר ב"שבת כהלה" פ"ג ביאורים סק"י"א שהוא כתבלין ורק שחוז"ל הוציאו מדין זה, אלא שבאמת אינו כתבלין כלל) כי הוא מאכל חשוב לחיה האדם וחלק מהמרכיבים של התבשיל שבקדורה.

וכמו כן הקפה, שבשעה שאדם עייף או קם משנתו, הוא רוצה לשותה את הקפה עצמו, בכדי להתעורר ולקבל חיים לתורה ולעבודת ה', (ורק שאינו יכול לאכול את גרעיני הקפה אלא על ידי בישול). ואם כן הרי בישול הקפה הוא בכדי להזכיר את הקפה עצמו לשתייה. (משא"כ עלי התה, שאין כאן כוונה לשותה את התה מצד עצמו, כי מה שהאדם רוצה הוא לשותה "כוס חמין", וرك משום שהחמין עצמן אין בהם טעם, על כן הוא מטעים את המים חמים על ידי עלי תה (סוגים שונים). ולכן רואים בפועל, שתת הקפה שוותים גם בכוסות קטנות מאד, כי הכוונה היא לא לשתיית "חמין" אלא לשות הקפה עצמו, וריבוי מים חמים למה לי).

- ८ -

ועל פי ביאור זה יובן לנכון, למה מתעוררת שאלת התבליין בעיקר אצל הכלוי שני. כי באמת עיקר עניין נתינת התבליין הוא בכלוי שני דוקא. וכיודע לאלו השיכים לענייני הקדרה, שהتبליינים החשובים (SPICES בלא"ז) אין נתונים אותם בכלוי ראשון, כיוון שאז הם יתבשלו ויתערבו עם שאר טעמי הקדרה ולא יורשו, משא"כ כאשר נתונים אתם בכלוי שני אז הם מורגשים בפני עצמם ונונתנים טעם בקדורה.

ובכל זה יובן מה שהתיירו חז"ל נתינת כל התבליין בכלוי שני (משנה שבת מב, רע"ב). דילאורה אין זה מוכן, שהרי האיסור ליתן כל דבר בכלוי שני יש בו שני טעמים. האחד הוא מש"כ אדה"ז (בpsi"א שם) "מןני שנראה כמבשל", (והוא מתוס' שם לט, א. ד"ה כל שבא), והשני מש"כ (שם ס"ב) שיש כאן חשש ביישול ממש מושום שאנו מסתפקים בכל דבר שהוא מקלוי הבישול ולכן "יש להחמיר בכולן", (והוא על פי ההג"מ שמסתפק בדעת הראים). והנה הא ניחא לטעם הראשון מוכן שבתבליין לא שייך נראה כמבשל, "מןני שהتبליין עשויין למתוך הקדרה ואני נראה כמבשל" (אדה"ז שם מהתוס' שם). אבל לטעם שיש בזה חשש "חויב חטא" של ביישול ממש, אם כן אין יכולו חכמים להתייר באופן כללי את כל התבליינים, והרי יתכן שיש בינויהם כאלו שהם מקלוי הבישול, ובפרט שרוב התבליינים נידוכין דק ולכאורה אין צריכין ביישול אלא מעט.

וע"פ הנ"ל יש לומר, שמאחר שהتبליין עשוי רק למתוך הקדרה, הרי גם אם הוא מקלוי הבישול, הנה מכיוון שהאדם מוכיח במעשו שאין הוא מתכוון לבשלו ורק להוציאו ממנה הטעם לתוכה התבשיל, ואדרבה שלא נិחא ליה בבישולו בכדי שלא להכשל באיסור שבת, ולכן נתן אותו בכלוי שני דוקא, על כן הרי זה "אינו מתכוון" (וגם אינו "פסיק רישא" מאחר שהרי אין לנו יודעים ברור שהتبליין פלוני הוא מקלוי הבישול, וכל החומרה שבשו"ע לגבי שאר דברים היא רק מספק. ואפילו אם היה "פסיק רישא" הרי כאן זה "פסיק רישא דלא נិחא לה"), ולא שייך להחמיר באינו מתכוון כאשר כל החשש הוא מצד הספק. משא"כ כאשר מכניס התבליין בכלוי ראשון יש כאן כוונת ביישול

ברורה, וא"כ הוא גם "נראה כמבשל" וגם בחשש חיוב חטא של בישול ממש.

ובכל אופן עולה מכל זה, שהקפה והסוכר אינם בדיון תבלין ואסור ליתנים בכלי שני כשיינם מבושלים. וא"כ תבנה לענינה, שמה גופה שהתיר אדה"ז ליתן סוכר בכלי שני, הרי מוכח שכל דבר מבושל מותר ליתנו בכלי שני, וכל האיסור הוא רק בעניין המלח שבזה יש דין מיוחד כדלהן בע"ה.

- ה -

והנה ה"שבת כהלה" אף הוא פסק (פרק א' ס"ג, ופ"ז ס"א) שהקפה אין דין כתבלין, והביא שם (בפ"א הערכה נה) שכן פסקו הבהא"ט וشع"ת והחת"ס, ושה"גנית וורדימ" נתן טעם לזה משום "שהמשקה הזה אין בו תערוכות סימניין אחרים כלל שיבוא הקהוויה למתקן אלא הקהוויה לבודו הוא יעשה". אלא שעפ"ז הוא סותר דברי עצמו, שהביא בכמה מקומות בספרו את דעת אדרמו"ר ה"צמיח צדק" (וישכן ציין ב"שער הכלול") שעלי התה נחשבים לתבלין, והרי ע"פ סברת הגו"ר למה יחשבו עלי התה לתבלין. ובלשונו של הרב ברוין: "מאי שנא הא מהא, ובאמ נאמר דקפה לא הווי תבלין . . . הרי גם התה לא". ועל כרחך לפרש החילוק ביןיהם כפי שתבתנו לעיל באricsות, אבל א"כ הרי גם הסוכר אינו תבלין.

ובמילא מוכח שוב מלשון אדה"ז בסידורו, שהתיר ליתן סוכר בכלי שני, שכל דבר מבושל מותר בכלי שני, חוץ מהמלח שיש להחמיר בו כדעת הייש מפרשים שפירשו את דעת המרדכי (כפי שהארכנו בಗליון יט).

ולהעיר שבקצשו"ע סימן פ' ס"ג כתוב (לרוב הגרסאות) שאין ליתן תבלין בכלי שני, ואעפ"כ החיר ליתן סוכר בכלי שני. ועל כרחך משומ שהסוכר מבושל ולא מפני שנחשב לתבלין. ורק במלח אסרו. (וזה עתה ראייתי שגם הרב ברוין עצמו העיר מלשון הקצשו"ע).

ובטעם שדוקא במלח החמیر אדה"ז בכלי שני אף שהו מבושל, כבר כתבנו בגלויון הנ"ל שהוא מאחר שבמלח יש לישנא בגמרה שהוא בודאי מקל היבישול, משא"כ בשאר דברים שמחמירים בהם רק מספק, ולכן לא מוסיפים בהם עוד חומרה שוגם המבושל יהיה אסור בכלי שני.

ובזה תשובה למה שכחוב הרב ברוין שי' עוד שם: "הרי במלח נפסק להלכה בשוו"ע (ובסתירו לא חוזר מזה) שאינו מתבשל אפילו בכלי ראשון (ורק שהמחmir בכלי שני תבוא עליו ברכה) ומ"מ החמیر אדה"ז שאפילו במתבשל כבר מכיוון שנימוח דינו כלח . וכ"ש וק"ז בכל דבר יבש שנימוח שלhalbca יש בו בישול אחר בישול, ודאי שיש מקום לאסור להכנסו בכלי שני לחומרת היראים".

ואין דבריו נכוןים כלל לפענ"ד. כי חומרת אדה"ז בסידורו במלח כתוב רק לפי ה"יש אסורים אפילו ליתן בכלי שני שהיס"ב", וסימן בלשון הרמן דהמחmir תבוא עליו ברכה. כלומר שתבוא ברכה על המהmir לנוהג כדעת ה"יש אסורים" שפוסקים כלישנא בתרא בגמרה, שמלח הוא בודאי מקל היבישול. משא"כ בשאר דברים הרי אין שום דעתה בהלכה שברור שהם מתבשלים בכלי שני, וזה רק חומרה מספק.

(ואולי אפשר לומר עוד סברא בזה. דהנה בגמרה יש ב' דעתו בעניין המלח, ומן הקצה אל הקצה, שלילישנא קמא הוא כבישרא דתורה ומתבשל רק בכלי ראשון שעל האש, ולילישנא בתרא אין צריך בישול אלא מעט. ויש לומר שבאמת אין כאן מחלוקת במציאות כל כך. כי גם לילישנא בתרא רק כלי ראשון שעל האש יכול לבשל את המלח כדבעי למוהי "כל צרכו". ומכל מקום אסורים ליתנו גם בכלי שני, כי בניגוד לפנימיותו, הרי חלקיו החיצוניים אינם צריכים בישול אלא מעט, וכל בישול פונעל בו קצר. ויש לומר שלכן החמירו דוקא במלח מבושל שאין ליתנו בכלי שני, כי דוקא בغالל שאין מגיע לתכלית היבישול רק על האש, הרי כל בישול שבינתיים אפילו אם הוא בכלי שני, מבשל אותו עוד קצר מבחן. והרי זה כען אמרו בשבת (עד, רע"ב) "שאני תורמוסין דשלקי ליה שביעא זימני").

- ۱ -

עוד כתוב הרב ברוין: "מש"כ בכ"מ בಗליון הנ"ל ע"ד הכנסת דבר לחש לתוכן כלי שני, לא דק, שבזה כו"ע מודו דמותר, שאין משקין מתבשלים בכלי שני, ולא דנו כי אם בנוגע ליבש שנימוח", עכ"ל.

וגם זה לא הבנתי דבריו כלל, דהרי כל החששביבש שנימוח הוא רק ממשום שע"ז הוא נעשה כלח שיש בו בישול אחר בישול (ראה "שבת כהלה" פ"ג ס"ח), ואיך כתוב שבלח כו"ע מודו. ועוד, שכבר כתבנו במאמרינו הקודמים שתבשיל לח אין דין ממשקין (ואדרבה, שדוקא יבש שנימוח דומה יותר למשקין שמתעורר מיד במים החמים ומצנן, משא"כ תבשיל לח שנשאר על עמדו, יותר יש סברא לאסרו). ועוד, שבמשקין גופא לא דק במש"כ דכו"ע מודו, כי רק לדעת אדה"ז ניתן להכניס כל המשקין בכ"ש.

זה ברור שהאחרונים כగון המשנה ברורה שמתירים הכנסת דבר לח לכלי שני, מתיירם גם דבר יבש שנימוח, ובמכ"ש וק"ז. ואילו לשיטת ה"שבת כהלה" אם אפילו יבש שנימוח אסור בכלי שני כ"ש וק"ז שדבר לח ממש אסור.

סוף דבר שלבי מגמג הרבה בכל מה שכח בקטע זה.

- ۲ -

ולहלן כתוב זו"ל: "הנה מש"כ לחلك שرك דברים שלא מתבשלו אסור להכניסם בכלי שני מחשש שהוא מקל הישול, אבל בדבר שנתבשל כבר כగון יבש שנימוח מותר - הרי זה היפך השכל לחילוטין, דהרי האיסור להכניס בכלי שני הוא מחשש שהוא מ"קל הישול", ככלומר (כפירוש הפשט) שמא מתבשלים بكل. ודעת לבנון נקל שבדבר שכבר נתבשל (באם יש בו בישול אחר בישול) הרי הוא מתבשל עוד יותר בקלות, כיון שהוא רך יותר. וכל זה פשוט וברור. ומהאי טעמא החמיר היראים בפת... דמכיון שנאפה כבר (ולדידיה יש בישול אחר אפייה) הרי הוא מתבשל בקלות יותר..

ועפ"ז פשוט שבכל דבר שיש בו איסור בישול אסור להכניסו בכלי שני, שמא הרי הוא מתחבש בכלי שני. ואדרבה - בדבר שמתהבש כבר הרי זה טעם נוספים להחמיר". עכ"ל הרב ברוין שם.

ולא זכיתי להבין סברתו. כי הרי ההסבר לדין שאין בישול אחר בישול הוא, ולאחר הבישול הראשון כבר אין אפשר במציאות לבשל עוד פעם, (דוגמא רחואה): "אין איסור חל על איסור", או שדבר טמא אי אפשר לטמא שוב (וראה נזיר מב, ב: "ולא יחל כו' יצא זה שהוא מחולל ועומד"), וכ"ש כאן שבישול הוא מציאות בעזה"ז הגשמי, ואיך אפשר לבשלו שוב). וכש Amarinen שבדברים מסוימים יש בישול אחר בישול, הפירוש הוא שבבישול השני יכול לפעול מה שלא פעל הראשון, ולהגיע עמוק ובעומק ובפנימיות יותר. (וכבר נתחבטו האחרונים דמאי שאם נצטנן לגמורי או לא, וראה מש"כ בזוז ה"אגלי טל" ועדין צ"ע ואכ"מ). ואם כן, גם כאשר אנו מחמירים שלא ליתן שום דבר שאינו מבושל בכלי שני, שמא הוא מקלי הבישול, אבל עדין איננו יכולים לומר שלכלו שני יש כח גדול כל כך, להכנס בפנימיותו של הדבר ולבשל בו מקומות פנימיים כאלה שבבישול הראשון שבכלי ראשון לא הצליח להгинע אליהם.

והנה בשאלתו זו לא חלי ולא מרגיש מר איך שתפש החבל בשני קצוותיו, כי ממש"כ שמאחר שהדבר מתחבש כבר על כן הוא נעשה מ"קל הבישול", יש תורתית דסטור. שהרי אם אומרים שיש בדבר זה בישול אחר בישול, הרי פירוש הדברים הוא שבבישול השני יגיע ויפעל במקומות שבבישול הראשון לא הגינע, ואם כך אין אפשר לומר בחדא מהחטא שעיל ידי הבישול הקודם זה נעשה מקלי הבישול, הרי אם אנו מדברים על אותו חלק ודרגה שנתבשלו כבר, הנה בהם לא שייך בישול כלל, וכל מה שייך כאן בישול הוא באלו מקומות שלא מתחבש, וא"כ מקום זה לא נעשה מקלי הבישול ע"י הבישול, ופשווט.

ומה ששאל מדעת היראים שיש בישול אחר אפייה בכלי שני, זו אינה קושיא. כי הדין שיש בישול אחר אפייה אומר לנו, שהאפייה לא פעלת כלל מה שבבישול פועל, ולכן גם בדבר הנאה עדיין שייך בישול. ומשום זה סובר היראים שגם כלי שני יכול לבשל את מה

שנאהפה כבר, כי על אף שכלי שני אינו מבשל, אבל האפיה ריככה את הבצק ואופן שכלי שני יכול לבשל אותו. אבל כל זה הוא מאחר שהפט עדיין לא נתבשלה כלל, והבישול אינו צריך לחפש עכשו נקודות פנימיות בפת שלא נתבשלו בכישול הראשון, שהרי עדיין לא היה כאן בישול כלל, וכל הפת עומדת הcn להתבשלה עתה בפעם הריאשונה. **משא"כ בדבר שנתבשל כבר, שאין כה בכלי שני להוסיף בישול יותר מאשר מה שפועל הכלוי הראשון.**

- ח -

ומה שכחוב הרב ברוין עוד, שהמשנה ברורה מחייב גם בסוכר מבושל שלא לערות עליו מכל רaison (ולא רק במלח), הנה בזה הצד עמו (ומקורו של המשנה ברורה בהגחת הרעך"א על המג"א סקל"א). אבל אדה"ז לא הזכיר סוכר בשו"ע, ורק במלח כתוב להחמיר שישב שני מוח דינו כלח. ועל כרחך שבמלח יש חומרה מיוחדת. וכשם שבסידור החמיר רק במלח שלא ליתנו בכלי שני או"פ שהוא מבושל כבר, כמו"כ בשו"ע החמיר רק במלח שדינו בדבר זה.

(ואולי יש לומר שטעמו בשו"ע שהחמיר בו כמו בשאר מלח תבואה עליו ברכחה", אינו משומש איסור בישול, אלא מהטעם של "נראה כמבשל", דהיינו שמלח "אינו צריך בישול אלא מעט" על כן גם כשהוא יבש ונימוח הרי זה נראה כמבשל. ומה ששאל בזה הדברי נחמה"ה (בஹוספות לשו"ע ע' תכו) שחוורת אדה"ז במלח "צ"ע שאין בו טעם לכארוה", הרי מ"מ העובדה היא שرك במלח החמיר אדה"ז, ובזה גם הדברי נחמה"ה מודה, אלא שצ"ע לו הטעם. ואתפלא על הרב ברוין שי האס בגל שהדברי נחמה"ה שאל בזה צ"ע אי אפשר לנו לחפש ולמצוא טעם לדברי אדה"ז, והרי כל מי שנמנה על חילוי בית דוד תלמידי תות צריך למצוא כל טצדקי לקיים דברי חכמים ולא להסתכם לצ"ע, ובפרט שגם הדברי נחמה"ה הוסיף: "לכארוה").

ובכל אופן ברור שرك המלח יש בו דין מיוחד כשהוא מבושל, זהה גם בשו"ע שהחמיר רק בו שדינו כלח ואסור בעירוי מכלי ראשון, וגם בסידור שהחמיר רק בו בכלי שני. משא"כ בסוכר ושאר דברים שנתבשלו כבר.

ומה שכותב הרב ברוין שם, שלדעת אדה"ז אין הבדל בין מלח לשאר דברים, ושמה שהזוכר רק מלח הוא משום שדרכו שלא להעתיק חידושים דיןיהם שלא מצאים בספרים שקדמווהו. הנה הא ניחא בשו"ע (וגם זה אינו מדויק), אבל בסידור הרי רוב ה"הלכתא רבתא לשบทא" הוא חידושי דיןיהם. ומماחר שהחידושים שם שיבש שנימוח דיןנו כלח הוא ברור כל כך עד שהחשש מהחוב סקילה וכרת, וגם מש"כ בשו"ע להחמיר שלא ליתן שם דבר בכלי שני הוא חשש של בישול דאוריתא כמ"ש שם סי"ב, אם כן איך העלים אדה"ז דעתו ה'ך, מרכבות אלפי ישראל מקבלי פסקו עד סוף כל הדורות, ואפשר להם להבין "בטעות" מפשטות לשונו שמוטר ליתן כל דבר מבושל (חו"ז מלח) בכלי שני, אע"פ שיש בזה (لدעת הרב ברוין וה"שבת כהלה") חשש של איסור חטא טהרה סקילה וכרת. ועל כרחך שאין לדעתו שם איסור בנתינת דבר מבושל בכלי שני, בין אם הוא לח או יבש שנימוח, וכפשטות לשונו הזהב, ורק במלח החמיר וכדילUIL בארכיות.

ומכאן נסתור גם מה שכותב בשם ה"שבת כהלה", לחلك בין מלח לשאר דברים, על פי סברא שבמלח בטרם נתינתו הרי הוא נימוח טרם שנתחמם (שלכן החמיר בשו"ע רק במלח). ועוד כתוב לחلك בשם ספר "זרע אמרת" ששאני מלח (וסוכר) שהודרך לאוכלים בהם מוחויים (ובסבירו זו תירץ גם את המשנבי"ר). שפשוט שסבירות كالזו היה צריך כי אדה"ז להשミニינו בפירוש, ולא לסמוך עלינו שנפלפל בדבריו כסומה בארכובה, (ובפרט שבכל סברא נכללים דברים אחרים הקוראים למלח שאינם נכללים בסברא אחרת).

ולכן ברור שלשונו של רבינו הוזקן שקיים בפירוש דין זה (גם בשו"ע וגם בסידור) עם הדעה שהמלח אינו צריך בישול אלא מעט, לא משaira מקום לספק, שرك מלח מבושל נאסר בכלי שני,

משא"כ שאר דברים שرك עירוי מכל ראשון נאסר בהם, ונאסרו בכל שני רק כאשריהם מבושלים.

- ט -

וכאן מקום איתי להסביר מפני הכבוד על עוד הערה של הרב ברוין בעניין אחר. דבגלוין לד הערטתי בעניין מה שהחמיר כ"ק אדרמור' הצמח צדק בחידושיםיו לפראק כירה, שלא ליתן מים מכל ראשון על "משקה הטיא", ולכארורה זהו נגד מה שכותב סבו כ"ק אדה"ז בסימן שיח ס"כ שמותר לערות חמין מרובין על צונניין מועטין, משום דתתאה גבר והתחנותים מצננים את העליונים.

וביארתי שבפירוש מדובר בחידושי הצ"צ שם על "משקה הטיא" ולא על מים רגילים, שבמילים רגילים גם הצמח צדק מודה שמותר, אבל במשקה הטיא יש בתוכו עליון שהם אינם מים אלא תבשיל לח שיש בו בישול אחר בישול.

והרב ברוין העיר בಗלוין לה, שימושות דברי הц"צ שם היא שיש להחמיר בשיטת התוס' בפסחים לאסור עירוי חמין לצונניין מועטין. אבל המעניין שם בדבריו יראה לנכון שזה לאו דוקא. כי כבר סיימ שם את הדיון בחלוקת הראשונים בזוה, ולבסוף סיכם בפסק דין דआ"פ שהדין כדעת התוס' בשבת שמים במים אינם מתבשלים, מכל מקום (מאחר שהמדובר בדוגמא שניתן בכל המשך דבריו שם רק על משקה הטיא על כן רק בזוה) טוב לחוש ולהחמיר.

ומה שהעיר שם עוד שהצ"צ כתב בפירוש "משקה התה לא העליון", איני מבין קושיתו, שהרי כוונת הц"צ פשוטה שמדובר במשקה הטיא, היינו מים עם עליון המבושלים בהם, ולא עליון יבשים שלא נתבשלו !

ויהי רצון, שלאחר שנתבשלנו כבר בישול אחר ביצהר הגלות המר, ובפרט לאחר ג' תמוז דגם לב האבן נימוח, הנה בקרוב ממש יקיים "תתאה גבר" שתישמע לעלה זעקה "עד מתי" של רבבות אלפי החסידים והתומכים, ונשמע מיד תורתו של ר宾נו מלך

המשיח מכל רASON, ותהייה לנו ל תבלין | למתך את שלשת שנים הגעגועים, עד שתתמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכתים.

השתמשות בכהן בלילה

נה שוארכ'

בשו"ע אדרה"ז הל' נשיאת כפים סק"ח, ס"ס כתוב: אסור להשתמש בכהן אף' בזמן זהה וכמוצע בהקדש הוא שהרי נאמר וקידשו כי את לחם אלקי' הוא מקריב.

ואם הכהן הוא מוחל על כבודו מותר שהכהונה שלו הוא ויכול למוחל כבודו וליתן לישראל רשות להשתמש בו.

ויש מי שאומר שאינו יכול ליתן רשות להשתמש בו אא"כ יש לו איזה הנאה כגון או אף' בחנם לאדם חשוב שהוא חפץ לשמשו וננהנה מזה שזכה לשרת בקדש אבל אם אין לו שום הנאה מזה אינו יכול למוחל שני' וקידשו חכמים קדשו בע"כ.

בקובץ התקשרות גליון האחרון לפ"י שמיני בע' 10 תחת הכותרת: יראה כוהן בציון מביא בין שאר הדברים:

"בסיומה של התוועדות י"ט כסלו תשל"ח חילק הרב שטרות לצדקה באמצעות הטענוקיסטים. אחד הניגשים שהי' כוהן שמע מהרבבי את הדברים הבאים (מיומנו של הרה"ח ר' מיכאל אהרן שיל זליגסון): למרות שהinct כוהן ו"אסור להשתמש בכהן אפילו בזמן זהה" (שו"ע אדרה"ז סוף סימן קכח) - הרי עתה לילה, ולילה אינו זמן עבודה".

ויש לעיין בפי' הדברים - ובפרט כשהכותב בעצמו מצין לשו"ע אדרה"ז שנעתק לעיל - ואולי יש כאן אי דיווק ברשימת הדברים.